Rutiner i Helleruphøj:

Rutiner skal være præget af genkendelighed, nærvær, tryghed, anerkendelse, ansvar, inddragelse, relationer og medbestemmelse. I Helleruphøj vil vi skabe fælles rutiner med en rød tråd, der skaber ro og overskud til, at det enkelte barn og fællesskabet kan udvikle sig. Krav og læring skal vokse med barnet. Rutiner er skelettet for al pædagogik. I Helleruphøj er det vigtig for os at have nogle pædagogiske og faglige overvejelser omkring de rutineprægede læringsmiljøer, som er et vilkår for alle børn der går i institution. Rutinerne i dagtilbud er med til at rammesætte dagen, og dens aktiviteter, men de er også et meget vigtigt rum for læring, fordybelse og nærvær.

Modtagelse i vuggestuen:

Efter vi var med i forskningsprojektet "Barnet i centrum", og vi var med til at udvikle den tidlige modtagelse, har vi arbejdet med barnets afleveringsvindue. Det vil sige den bestemte åbning i tid, hvor barnet er parat til at gå fra forældre til pædagog. At fange barnets vindue, kræver at både forældre og vi er opmærksomme på barnet i situationen. At have tiden til at barnet selv bevæger sig fra forældre til pædagogen. Vinduet ser vi som essentielt for den gode modtagelse. Ved modtagelse ude i haven, som vi har til ca. 8.45, er vi meget opmærksomme på at få hilst på barnet ved navn, være nærværende i modtagelsen, anvise hvor de andre børn fra gruppen er, hjælpe barnet ind i leg og hjælpe barnet med at vinke farvel til mor eller far. I modtagelsen er det vigtigt, at vi forstår at gøre os selv til overgangspersonen til barnets vigtige relationer, som er kammeraterne eller den aktivitet som skal foregå umiddelbart efter modtagelsen. I samspil med forældrene har vi aftalt at modtagelse helst foregår ved, at barnet selv går ind i vuggestuen.

Hvorfor:

Det har betydning for barnets egen selvforståelse, hvordan det kommer ind i institutionen. Når barnet selv går ind i vuggestuen, oplever vi, at barnet får et godt afsæt for en god dag. Vi viser børnene, at de er "store" børn, der kan selv. Det er med til at øge deres selvværd, selvstændighed og selvtilliden til at tro på dem selv. Børnene møder deres kammerater i øjenhøjde, og vi møder børnene i børnehøjde.

Modtagelse i Børnehaven:

I børnehaven modtager vi børnene på legepladsen, medmindre himmel og hav står i et. Når børnene ankommer, siger vi godmorgen til dem (ved navns nævnelse) og forældrene, og vi forventer det samme fra dem. Vi sørger for, at der er ro på om morgenen, og vi har tid til at alle børn kan komme og vende, hvis de har brug for at starte dagen roligt. Vi fortæller børnene hvad de har af muligheder, hvis de ikke selv kan komme i gang med leg. Det er blevet en god

rutine og genkendeligt for børnene. Ved de ældste børn tager vi som udgangspunkt ikke initiativ til at hjælpe med at vinke og stå ved siden af og sige farvel til forældrene. Når børnene starter i børnehaven, er det første møde mellem pædagoger og forældre et overleveringsmøde hvor vuggestuen også deltager. Her er det vigtigt at få formidlet vores kultur i børnehaven omkring modtagelsen, så forældrene ikke bliver overrasket over den forskel der er på vuggestue og børnehave. Inden start får forældrene ligeledes et brev, hvor der står hvordan vi modtager børnene og vores forventninger til både børn og forældre.

Hvorfor:

Vores have er et dejligt stort rum, så alle starter med god plads og muligheder for leg. Morgenen bruger de voksne ligeledes til at give beskeder videre fra dagen før og tilpasse planen for dagen, vi står overfor. Det at vi er ude giver os samtidigt en mulighed for at tale med forældre, hvis de har brug for det. Det er vigtigt for os at hilse på hinanden, da det er en anerkendelse af, at vi har set hinanden og udviser høflighed over for hinanden. Når barnet selv klarer at sige farvel, giver det børnene en fornemmelse af, at de er store børn, og har en succesoplevelse ved, at de kan noget uden at få hjælp fra en voksen. Børnene går selv ind med deres ting og lægger det på plads i garderoben, alt efter deres alder og udvikling. Nogle af de yngste børn skal hjælpes i garderoben. Vi opfordrer børnene til selv at gå ind i børnehaven og blive afleveret uden sut, klud mm. De siger selv farvel til forældrene, og vi træder kun til for at hjælpe med selve modtagelsen, hvis det er svært for barnet. Børnene møder deres kammerater i øjenhøjde, hvilket gør at det er nemmere at komme i gang med en leg og de aktiviteter som dagen byder på. Ved at kunne selv, øges deres selvværd og troen på dem selv.

Garderobe i vuggestuen:

En stor forudsætning for at barnet bliver selvhjulpen i af og påklædning er ikke udelukkende at finde i rutinen i garderoben. Det kræver ligeledes et aftalt og vedvarende arbejde med barnets motoriske udvikling og kropsbevidsthed i vores andre planlagte pædagogiske aktiviteter. Dette gør vi blandt andet ved at have rytmik og motoriske aktiviteter med alle børnene på ugebasis En god garderobesituation er, når rammerne er aftalt mellem de voksne, samt at det er transparent for børnene, hvad der skal ske, og hvad der forventes af dem. I garderoben øver vi børnene i selvhjulpenhed ved selv at tage overtøj af og på. Vi støtter og guider børnene hvor der er behov. Vi hjælper dem til at hjælpe hinanden. Dette styrker deres selvværd og troen på egne evner. Vi opdeler vores børn i mindre grupper i garderoben. Vi opmuntrer, anviser og opfordrer børnene til at hjælpe hinanden. Vi fejrer og anerkender succeser og forsøg på selvhjulpenhed. Vi er opmærksomme på differencering af krav til børnene afhængig af det enkelte barns zone for nærmeste udviklingstrin Vi har piktogrammer, som viser børnene hvad de skal have på. Det benytter vi os af indimellem, når vi oplever, at der er behov for det.

Hvorfor:

Voksenorden og forudsigelighed giver ro og tryghed for, at børn kan lære. Det styrker fællesskabet og de sociale kompetencer. Selvhjulpenhed er en vigtig faktor for at blive klar til børnehaven. Ved at have børnene i mindre grupper i garderoben, skabes et rum, hvor der er færrest mulige forstyrrelser. Et rum for guidning hvor børnene kan øve selvhjulpenhed. At børnene bliver mødt der, hvor de har muligheden for succes, for på den måde at give børnene lyst og mod til fortsat udvikling af selvhjulpenhed.

Garderobe i børnehaven:

I børnehaven prioriterer vi, at børnene skal være meget selvkørende i forhold til at tage tøj af og på, så det er lidt forskelligt hvor lang tid det enkelte barn bruger på processen. Der skal være tid og rum til, at man kan øve sig og bruge den tid man skal på de ting som er svære, fx lynlåse og vanter. Alle børn tager tøjet af og på ved deres egen plads i garderoben. De voksne stiller sig til rådighed, og guider børnene, samt hjælper de yngste. På Savannen og Regnskoven går vi i garderoben med børnene i små hold, da det giver mere ro til børnene. De ældste børn klarer mere eller mindre deres garderobe selv. Vi taler løbende om hvad der er godt at have i sin garderobe, og tjekker op på, hvordan der er orden i deres ting. Vi minder dem om at hænge deres ting pænt og lægge tingene på plads. Hvis børnene gennem dagen tager tøj af/skal have tøj på, får børnene selv ansvar for at gå i garderoben. Når vi kommer hjem fra tur, er der to børn som fortæller, hvad vi skal, når vi kommer indenfor. Der indgår altid, at de siger, man skal hænge sine ting på plads.

Hvorfor:

Selvhjulpenhed er et gennemgående tema i børnehaven. De yngste børn skal støttes i deres påklædning, men hos de ældste har vi en forventning om, at de kan selv, for det har de øvet i gennem lang tid. Vi snakker om det i børnegruppen ift. at tage ansvar og have styr på sine egne ting. De får en forståelse af, at de skal have styr på deres ting, og vi hjælper dem På trætoppen med de ældste børn har vi et system efter frokost, hvor børnene selv får lov til at gå i garderoben og gøre sig klar. Det, at vi ikke er til stede, lige med det samme, gør at de beder hinanden om hjælp og prøver selv at komme i mål. Det virker godt. Yderligere får 2 børn hver dag lov til at gå i haven inden den voksne er kommet ud, Det giver børnene ansvar og de øver sig i at være ude, uden en voksen, som de kommer til i skolen. Det er rart at få børnene ud hurtigt og gradvist, da der i løbet af dagen er meget ventetid for børnene og i garderoben kan det minimeres. De ”langsomme” børn bliver motiveret til at komme hurtigere ud, hvis de sendes ud gradvist.

Samling i vuggestuen:

Hver dag i tidsrummet mellem kl. 9-9:30, samler vi børnene på stuen, hvor barnet finder sin egen plads. Et barn går med en voksen ud i køkkenet for at hente rullebordet. Eksempel på samling: Der synges "Godmorgen allesammen" og alle børn omkring bordet bliver nævnt og hilst på, og bagefter nævnes de børn som ikke er der. Evt. en lille snak om dem der ikke er der, at vennen måske er på vej, syg, ferie eller fri. Vi snakker om, hvad vi skal lave i dag. Dialog om hvad dagen skal bruges på er gennemgående under hele samlingen. Vi tager vores sangkuffert frem. Sangkufferten indeholder konkreter som symboliserer diverse sange. Sangkufferten går på omgang og hvert barn vælger en sang, som vi synger. Hver sang indledes ved, at vi tæller sammen til fem. Ens for alle kufferter er, at barnet hurtigt lærer, hvad figuren i kufferten udløser af sang. Kufferten går på tur, så alle børn kan vælge en sang Efter endt sang lægges konkreten i en anden kuffert. Børnene sender kufferten videre efter endt sang til sidemanden. Når sangkufferten har været rundt blandt alle børnene, tager vi den anden kuffert. Her tager vi konkreterne op og spørger, hvem det var der valgte eks. trolden. Sangkufferten kan ligeledes indeholde en tradition, eks. en julekuffert eller en fastelavnskuffert, som giver mulighed for at snakke om traditionen. Vi bruger meget fagter til sangene, som bl.a. gør, at de små som ikke har et aktivt sprog endnu, kan deltage aktivt hurtigere. En anden ting samlingen kan bruges til er, at den voksne forbereder børnene på dagen. Den voksne fortæller hvem der skal på tur, på legeplads og andet. De store forstår også, at når vi er færdige, skal de gå ud i garderoben og tage tøj på, hvis det er dem der skal på tur. Efter sang og snak, smører børnene selv et stykke brød og hjælper med at hælde vand op i egen kop. De tager selv udskåret frugt fra tallerkenen. Efter endt måltid rydder barnet op efter sig, dvs. de smider rester i skraldespanden, sætter kniv og kop på rullebordet og de små går ud med deres hagesmækker.

Hvorfor:

Ved at starte hver dag med samling på den samme måde, er morgensamlingen medvirkende til at skabe samhørighed i børnegruppen. Faste pladser skaber ro og genkendelighed for børnene, så de kan bruge deres energi på leg og læring. Det er medvirkende til at støtte børnenes medbestemmelse og den sociale udvikling, idet de skal vente på tur og tage hensyn til hinanden, når de skal skiftes til at vælge sang. Ved at de skiftes til at spørge, hvem der valgte hvad, er vi med til at udvikle barnets sprog, og de lærer at lytte til hinanden og se hinanden. På denne måde skærpes børnenes opmærksomhed, både den fælles opmærksomhed og den sociale opmærksomhed på hinanden.

Samling i børnehaven:

Samling er en mulighed for at styrke fællesskabet, og det giver følelsen af, at man hører til. Samlingen er et sted hvor aftalerne i gruppen laves, og et sted hvor der træffes små demokratiske beslutninger. Samlingen skal være relevant for fællesskabet med gode

inddragende lege med læring og sjov, en besked, en snak der berører alle, så alle er med. Det kan være dagens indhold eller noget der rører sig blandt børnene. Vi visualiserer relevante emner med piktogrammer og billeder, og de voksne udviser engagement og tilstedeværelse, og de har på forhånd lagt en plan for, hvad samlingen skal indeholde. Det er vigtigt med så meget medinddragelse som muligt. Vi giver børnene taletid og lader dem udtrykke, hvad der for dem giver mening. Vores samlinger vægter den anerkendende omgangsform. Vi lader børnene ridse regler op ved velkendte lege, lad børnene vælge, pege og skiftes til "hovedrolle" i legene. Vi træner gode vaner, - at være på, at give udtryk, at formulere sig, at blive lyttet til, at lytte, lade være at afbryde, at komme hensigtsmæssigt til orde. Vi er opmærksomme på, at samlingens faste struktur og genkendelighed ikke begrænser børnenes spontane indspil. Vi er obs. på de børn, som er rastløse og urolige og har svært ved at sidde stille og være opmærksom i længere tid, og hvor samling kan være en udfordring. Vi tilrettelægger samling, så der er plads til små pauser med fysiske aktiviteter, bl.a. sang og bevægelse. Samlingen skal give børnene mulighed for at deltage på egne præmisser. Vi skal sørge for, at det enkelte barns personlighed respekteres i forhold til at være den han/hun er.

Hvorfor:

Samlingen er med til at understøtte sproget, og vi sikrer os, at alle børn får overblik over, hvad der bliver sagt, og hvad dagen indeholder af tilbud og aktiviteter. Engagerede og nærværende voksne, smitter af på børnenes engagement og lyst til at deltage i samlingen. Genkendelighed er afgørende for, at børnene kan forudsige samlingens indhold, så ved de, hvad der forventes af dem. Ved at være på, fremhæves det enkelte barn over for gruppen, og de får en øget sikkerhed og tryghed ved at stå foran en gruppe af børn og fortælle. Børnene får en oplevelse af, at de er værd at lytte til, og at de er vigtige for fællesskabet. For alle børn er det en læringsproces at sidde stille og være opmærksom, men det sker i forskelligt tempo og det er en særlig pædagogisk opgave at skabe rammer til en samling, hvor alle børn trods forskellige udfordringer føler sig set og hørt.

Badeværelse og putning i vuggestuen:

Tryghed, nærvær og tillid er vores grundlæggende nøgleord i kontakten med alle barn, også på badeværelset. Målet er at børnene bliver selvhjulpen, og at de er ble fri inden børnehavestart. Vi arbejder med selvhjulpenhed og renlighed og taler med børnene om kroppens signaler. Vi viser dem hvilken farve ble de bruger og taler med dem om, at de skal tisse på toilettet. Omkring 1½ års alderen hjælper vi dem på toilettet, hvor de selv sidder, tørrer sig, og skyller ud, hvorefter de vasker hænder. Ser vi et barn som viser signaler på, at de tisser eller laver lort i bleen, opfordrer vi dem til at gå ud på toilettet og blive færdige. Forældresamarbejdet er vigtigt i denne proces. På badeværelset har det enkelte barn sin egen kurv med navn og billede på, så kurven er let genkendelig. Barnet tager selv sit tøj af, og lægger det i sin kurv, med hjælp og støtte fra en voksen. Børnene skiftes i små grupper, for at give tid og rum til en hyggelig

pædagogisk aktivitet, og der øves selvhjulpenhed. De børn der kan stå selv, skiftes stående på gulvet. Putning Alle sovebørn er under opsyn af pædagogisk personale. Det er vigtigt, at vi får videregivet beskeder om det enkelte barn, inden der afholdes pauser og inden personalet får fri. For at hjælpe sine kollegaer, er det en god ide at sætte billede og navn på det enkelte barns krybbe med kort beskrivelse af barnets sovevaner ect. De børn der sover ude, hjælper selv med at finde deres sovetøj og få det på. Børn der sover indenfor hjælper selv med at finde madras og dyne og lægge det på sovestuen. Det enkelte barn har deres egen krybbe, madras, pude og dyne. Derefter henter barnet selv sin sut, som ligger i barnets kurv på badeværelset. Børnene hygger med en bog eller legetøj inden det er puttetid kl.12. Vi har hver dag rolig sovemusik i baggrunden, for at skabe ro og for at indikere at det er slappe-af tid. Der sidder altid en voksen indtil alle børn sover, ellers bytter man med en kollega. Det skaber tryghed for alle børnene, at der er en voksen til stede. Og tryghed er hvad det hele handler om for det lille barn. Så de ressourcer skal prioriteres. Vi lader børnene sove til de vågner, med mindre at vi har en grund til at vække barnet, eller har en specifik aftale med barnets forældre. De børn som sover udenfor i krybbe, bliver altid spændt fast med sele. Brug stigen, børnene kan godt selv kravle op.

Hvorfor:

Børnene bliver fortrolige med toilettet som er en helt naturlig del af hverdagen. Toiletbesøg, samt af og påklædning skal være hyggeligt og sjovt, og der skal være tid og plads til at hjælpe og lære af hinanden. Derfor giver det god mening, at man har sin faste gruppe eller voksenordning. Barnets kropsbevidsthed øges når det står op og bliver skiftet. Hygiejne er vigtigt i en daginstitution, og derfor vasker alle børn hænder efter bleskift og toilet besøg. De voksne har ligeledes en høj hygiejne standard. Ved skift på puslebord bruges der papir underlag. Der sprittes af efter hvert enkelt barn, og de voksne bruger altid handsker ved lortebleer, samt når de tørrer et barn. Engangsforklæder skal bruges, hvis der er et barn med dårlig mave eller opkast. Brug også gerne engangsforklæder ved andre bleskift. De voksne vasker hænder efter bleskift og hjælp på toilettet. En høj hygiejne og hyppig håndvask nedsætter sygdom væsentlig hos både børn og voksne. Det er vigtigt at putningen er hyggelig og tryg for barnet. I søvnen bearbejder barnet dagens indtryk, så det er vigtigt at barnet finder ro og tryghed ved at lægge sig til at sove. Det skal være hyggeligt og trygt at blive puttet og lige så hyggeligt og trygt at vågne igen.

Badeværelse og putning i børnehaven:

Badeværelsesrutinerne er de rutiner, vi bruger flest gange i løbet af en dag, og vi bruger det også hyppigere til håndvask. Efter frokost går en voksen på badeværelset. De børn der skal sove går ud og tager deres tøj og ble af, går på wc, vasker hænder, får ren ble på og får deres sut. Børnene går selv ned i garderoben efter deres tøjdyr og ind på Junglen, hvor de har deres egen sovepose. Den voksne putter dem, og bliver hos dem til de sover. De der ikke sover

kommer med ud igen når kl. er 12.30 Når børnene vågner, kommer de selv ind på stuen og en voksne går med ud på badeværelset, hvor de får bleen af, og går på wc og vasker hænder. Så får de ble eller underbukser på, tager selv tøj på, eller får hjælp hvis det er nødvendigt. Er vi ude, er der en voksen der går ind og hjælper sovebørnene i tøjet og til frugtcafe. På Trætoppen er børnene mere selvhjulpne, og her opfordres børnene også til, at øve sig i at tørre sig selv. Særligt efter frokost er det vigtigt, at der er rigtig meget voksen orden, så børnene kan komme på badeværelset og i garderoben og ud i haven løbende. I børnehaven er hygiejne naturligvis også vigtig, og derfor vasker alle børn hænder efter bleskift og toilet besøg. De voksne har ligeledes en høj hygiejne standard. Ved skift på puslebord bruges der papir underlag. Der sprittes af efter hvert enkelt barn og de voksne bruger altid handsker ved lortebleer, samt når de tørrer et barn. Engangsforklæder skal bruges hvis der er et barn med dårlig mave eller opkast. Brug også gerne engangsforklæder ved bleskift. De voksne vasker hænder efter bleskift og hjælp på toilettet. En høj hygiejne og hyppig håndvask nedsætter sygdom væsentlig hos både børn og voksne.

Måltidet i vuggestuen: Forudsætningen for et godt måltid er, at der bliver skabt ro, tryghed og god stemning omkring maden. Dette gøres blandt andet ved at rutinerne omkring måltidet skal vække genkendelighed og overskuelighed hos børnene, så de trygt kan koncentrere sig om at lære og at være. Alle børn i vuggestuen har faste pladser, så det er tydeligt for børnene, hvor de skal sidde og med en fast voksen relation ved deres side. Når børnene sidder på deres pladser, er vores opgave at skabe et miljø, hvor der er rart og hyggeligt at være. Der skal være roligt, med så få udefrakommende forstyrrelser som muligt og en god stemning. Dette skabes ved, at vi sørger for at alt, hvad der skal bruges ved måltidet, mad, service, servietter, hagesmække og lignende er på plads, så vi mindst muligt skal rejse os og forlade stuen. Den voksne anviser barnet der har hentet vognen og snakker om, hvad der skal deles ud til de andre børn. På denne måde sprogstimulerer vi praksisnært, så alle børn får begrebsliggjort hele måltidet. Som voksne er vi de gode rollemodeller og skaber rum til fællesskabet, nærværet og alle de lærende elementer. Vi gør os overvejelser om, hvad vi gerne vil opnå, og hvordan rammen skal være omkring vores måltider, og løbende reflekterer vi over egen praksis i måltidet, vores normer, værdier og forventninger. Vi arbejder med dannelse og madro, hvor vi opfordrer og motiverer børnene til at smage. Vi til byder de samme ting igen og igen, og vi spiser selv et pædagogisk måltid, hvor vi fortæller om, hvad vi oplever af smagsindtryk. Vi respekterer børnenes grænser og et klart nej til forskellige madvarer, som de ikke bryder sig om. Det vigtige er at være nysgerrige på, hvor maden kommer fra og hvordan den ser ud. Vi kan bruge vores sanser, og smage, lugte og føle på maden. Vi arbejder gennem hele måltidet med barnets selvhjulpenhed. Barnet øser selv mad op, de yngste med lidt hjælp og de ældre selv. Det samme gør sig gældende med at hælde vand op. Vi hælder vand op i små kander, som børnene selv hælder i deres kop. Ved rugbrødsmadder smører barnet selv deres mad. Dette øves også hver dag til morgensamling og eftermiddagsmad, hvor børnene

selv smører deres brød. De yngste får hjælp, for på den måde at lære hvordan hænderne skal samarbejde og bevægelserne foregå. Børnene øver sig i at tilpasse mængden af maden på tallerkenen, alt efter hvor sultne de er. Efter måltidet hjælper de fleste børn med det de kan ud fra deres udviklingstrin. De smider restmad i spanden og stiller tallerken og kop på rullebordet og bestik i bestikspanden. Derefter smider de hagesmækken i vaskespanden og børnene går med ned til vaskerummet og indholdet lægges i vaskemaskinen af barnet. Køkkenmedhjælperen skal være tilgængelig, så børnene selv kan hente eks. mere brød, smør mm. Derudover skal køkkenmedhjælperen være behjælpelig med at fylde mere i skåle ved eksempelvis grød og suppe. De største børn kan selv gå ud i køkkenet med deres tallerken og sige tak for mad.

Hvorfor:

Måltidet handler selvfølgelig om, at børn skal have noget at spise, så de får energi og kræfter til alt det som dagen byder på. Men det handler også om fællesskabet og samværet omkring måltidet. Det er her vi alle er samlet, og der skabes relationer og sociale fællesskaber på kryds og tværs. Vi kan her fordybe os, have kontakt med alle børn og samtaler om de ting, som børnene er optaget af. Vi kan skabe øjenkontakt, nærvær og være opmærksomme på deres trivsel. Måltidet er en vigtig del af dagligdagen og har et meget bredt og komplekst læringspotentiale. Det handler i høj grad også om andre ting end ernæring, og der er mange vigtige facetter af måltidet som læringsmiljø, som er vigtige, at have for øje og reflektere over i vores udarbejdelse og tilrettelæggelse af måltidspædagogikken i Helleruphøj.

Måltidet i børnehaven:

Der skal af de voksne skabes en god forudsigelig ramme med ro, hvor der kan trænes selvhjulpenhed. Der er lidt forskel på hvordan det fungerer på de 4 stuer i børnehaven, men generelt er der de samme krav og rutiner for børnene. Børnene hjælper til med at dække bord og børnene har faste pladser. Børnene er med til at hente maden og præsenterer maden for hinanden. Børnene øser selv mad og drikke op, samt smører selv brødet. Vi opfordrer til, at de tager mindre portioner, da de kan tage igen, hvis de mærker efter om de er mere sultne. På trætoppen dækkes der ikke fælles bord, men servicet bliver sat frem og børnene tager selv deres service med op til bordet. Børnene i børnehaven lærer at bede hinanden om maden, sende maden rundt og dele med andre. Under måltidet har vi små samtaler om stort og småt både hele bordet eller i små grupper omkring bordet. Måltidet er et sted hvor man kan hygge og pjatte, men den voksne sikrer, at de enkelte barn/børn ikke skal overdrive underholdningsniveauet, så der bliver larm og kaos. Vi skal være der sammen på en god måde. Ud over det, skal der være respekt om barnets opdagelse af maden. Vi arbejder med madro, og de voksne er rollemodeller for børnene. Vi voksne spiser et pædagogisk måltid sammen med børnene og opfordrer og motiverer børnene til at smage på maden. Vi prøver at give barnet en lille smagsprøve. Som voksen skal vi undgå madkampe omkring fx smagning og

det at spise op. Vi arbejder med madro ved at lade barnet øse op selv, smage sig frem, lege lidt med maden for at mærke konsistens, snakke om hvad det ligner, flytte det rundt og blande på deres egen måde. Det er de voksnes ansvar, at det bliver en hyggelig og god oplevelse, hvor man kan blive mæt, deltage i fællesskabet og få nye gode madoplevelser. Efter måltidet er børnene med til at tage ud fra bordet og rydde op.

Hvorfor:

Måltiderne er et vigtigt pædagogisk læringsrum i en børnehave. Det er et dannelsessted, hvor man sidder roligt på sin plads, øver sig i selvhjulpenhed, behovsudsættelse, høflighed, at være i et fællesskab og tale sammen i et roligt og forudsigeligt miljø. Ved at vente på hinanden spiser vi samtidig, får ro til at nyde maden og alle får tid til at spise. Ved at udfordre børnenes madro med små smagsprøver ser vi, at børnene nogle gange oplever, at de faktisk godt kan lide det, de ikke troede de kunne lide. Ved at inddrage børnene i alt fra borddækning til afrydning, giver vi børnene en fornemmelse af at bordet ikke bare dækker og tømmer sig selv, men at det er et fælles ansvar. Ved at sige tak for mad, lærer børnene at tilkendegive kokken og så synes de det er rigtig sjovt.

Sprog i vuggestuen:

I vuggestuen arbejder vi gennem hele året med sproget, kommunikationen og de læringsmiljøer der understøtter den sproglige udvikling. Her giver vi barnet mulighed for at udvikle sit sprog gennem dagligdags gøremål og rutiner, samt gennem de aktiviteter vi sætter op for børnene. Vi sætter ord på det vi gør, ser og oplever. Vi arbejder bevidst med sproget i alle rutiner og i vores aktiviteter, hvilket bidrager til en naturlig udvikling af sproget hos det enkelte barn i vuggestuen. Vi benytter os af nogle overordnede metoder i forhold til vores kommunikation, og vi arbejder med aktiviteter der øger sprogudviklingen. Vi opdeler børnene i mindre aldersopdelte børnegrupper, sammen med en voksen, hvor vi giver de små og store forskellige oplevelser, samt plads til at lege i eget tempo. Dialogisk læsning er ligeledes en metode vi anvender og som indeholder nærværet fra en voksen som læser, fortæller om bogen og som stopper op. Vi stiller spørgsmål og har øjenkontakt, samt lytter til de spørgsmål barnet bidrager med. Ved de små børn, er det vigtigt at have opmærksomhed på barnet i samtalen. At vi har øjenkontakt til barnet, og at vi taler tydeligt og langsomt under samtalen med det lille barn. Vi holder morgensamling hver dag, hvor vi synger og bruger visuelle konkreter til at understøtte medbestemmelse og sprogudvikling hos børnene, samt fagter til de børn, der endnu ikke har et sprog. Sprogkufferter er ligeledes en metode der understøtter den sproglige udvikling. Den indeholder en bog til dialogisk læsning samt konkreter -ting eller legetøj som relaterer til den bog det handler om. Sprogkufferter giver børnene mulighed for at fordybe sig i et emne, hvor de samme ord bliver brugt igen og igen i forskellige sammenhænge. Derudover arbejder vi også med sprogposer, hvor der er dyr, biler, frugt, grøntsager mm i.

Vuggestuen har et ønske om at etablere et sprogbibliotek, hvor der er bøger, sprogspil, piktogrammer, rim og remser, sprogkufferter, samt temakasser til inde- og udeleg.

Hvorfor:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog og bidrage til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Barnet lærer sproget ved at høre, bruge og lege med ord.

Sprog i børnehaven:

I Helleruphøj er der en grundlæggende fokus på børnenes sproglige udvikling: I leg, voksenstyrede aktiviteter, i dagligdagens gøremål og i rutinerne, på legepladsen og på ture. Det pædagogiske personale er sproglige rollemodeller. Vi viser, at vi er lyttende og nærværende, at vi er interesseret ved at spørge ind til det børnene fortæller. Vi udvider samtalen med at reflektere sammen med barnet om det, vi har snakket om. Vi undgår ledende spørgsmål, holder pauser, så børnene får lov til at tænke, før de svarer. Vi udvider også børnenes ordforråd med ord, de ikke nødvendigvis kender på forhånd. Vi samtaler dagligt med børnene og er nysgerrige på børnenes interesser. I samtalen bygger vi bl.a. videre på det, børnene ved i forvejen, og vi er opmærksom på den gode omgangstone, i relationer barn/barn og voksen/barn. Vi er opmærksomme på den legende tilgang til sprogarbejdet, hvor bl.a. dialogisk læsning, rim/remser, sang og sanglege er nogle af de tilbud, der styrker og udvikler børnenes sprog. Vi italesætter og beskriver hvad vi gør, og vi bruger piktogrammer og billeder for at understøtte det verbale sprog. Vi synes det er vigtigt at vi alle har en god tone imellem hinanden, dette gælder både børn, personale, forældre og andre som kommer i Helleruphøj. Vi siger tak, ja tak, nej tak, vil du være sød og hjælpe mig osv. Når de voksne har en god tone, smitter det, så tonen mellem børnene også ændres. Børnene lærer hvad den gode tone kan gøre for fællesskabet. I børnehaven har vi etableret en sproggruppe for børn med sproglige udfordringer.

Hvorfor:

Sproget spiller en central rolle for børnenes trivsel og udvikling, og har en væsentlig indflydelse på, hvordan børnene på bedste vis kan agere i sociale sammenhænge. Børnene lærer at kommunikere, byde ind i leg, forhandle, løse konflikter, beskrive følelser, udtrykke behov samt dele oplevelser og tanker. Børnene lærer konceptet for samtale, hvor skiftevis samtale og lytte er en vigtig ingrediens. Desuden bliver børnenes sprog stimuleret og nuanceret, og de lærer nye ord og dets betydning. En positiv omgangstone bunder i respekt og accept for den enkelte, og er medvirkende til at forebygge dril og mobning. Når vi leger med rim og remser og laver egne ord-rim, samt synger og læser eller snakker om bøger styrker vi børnenes sprogforståelse og øger deres ordforråd. Dette vil på længere sigt styrke deres indlæring i skolen. Ved at gentage og sætte ord på praktiske handlinger, får børnene udvidet

deres ordforråd. Børnene har nemmere ved at huske ord, når disse omsættes til handling. Børns tilgang til sprog læres bedst ved visualisering, og piktogrammer hjælper til børnenes sprogforståelse. Formålet med sproggruppen, er en mere intensiv indsats i et struktureret samspil med sprogpædagogen, hvor der er tid og ro til at styrke barnets verbale sprog.